
För att få något så när reda på när tapeter först började användas här i trakten, har jag vänt mig till 98-åriga fru Anna Nilson¹. Andra äldre personer har inget minne härom. Att en del rum voro utan tapeter minns de, men tapeter funnos i alla fall i gårdarna.

Alltså citerar jag här fru Nilson:

- När vi fick de första tapeterna, det var sista åren jag var hemma, och då var jag 17-18 år², då var min far på en auktion i Valdemarsvik, och där ropade han in några tavlor, det var fyra stycken. De föreställde kungliga familjen och andra högre personer.

- Samtidigt hade far köpt tapeter, som klistrades på av en målare. När vi fick färdigtapetserat, och tavlorna blev upphängda tyckte jag att det var väldigt fint. Tapeterna hade gul botten med stora ovaler i något mörkare färg. Det var förstås i finaste rummet, i köket var det fortfarande kalkade väggar. Väggarna voro rappade med murbruk, och kalkade, På denna yta stänktes sedan med en visp, någon annan färg av blåelse e.d. så att väggen blev småprickig. Fru Nilson berättar vidare att målare anlätades, som efter schablon målade mönster på väggarna.

Att tapeterna köptes i Valdemarsvik var väl av den orsaken, att de då ännu inte kommit ut till handlandena på landsbygden. Om priset, eller hur de var till formen, i rullar eller ark, har hon inget minne av. Däremot minns hon flera fall där människor blivit förgiftade av giftiga tapetfärger.

Att övre delen av väggen tapetserades, och nedre delen var otapetserad det var inget ovanligt. Jag har nu strax före jul varit med och renoverat en stuga, där nedre delen av köksväggen endast var rappad och lilafärgad. I detta kök har jag tagit ett stycke med alla tapeter som under årens lopp blivit påsatta. Det understa lagret som satt klistrat direkt på murbruket är troligen 75-80 år³ gammalt. Jag medsänder en provbit där de olika tapeterna ligger i ordning som de blivit påsatta.

Gustav Carlsson

Tapetprov

Tapetprov, av papper. Taget i en torpstuga på Grevsäters kronodomän år 1948. Den översta tapeten är påsatt år 1940, den andra 1936, den tredje 1928 därefter 1924. Sedan är det ytterligare fyra varv, varav det understa med säkerhet är över 70 år [notering 1949].

Tapetfragment klistrade i lager. Lagren redogörs för i ordningen översta till understa.

Översta lagret, blekt gulbrun med små rutig botten med skira strödda blomsterkvistar i brunrött. Lager två, naturell botten med mörkgrön dekor av små rutor, prickar, små rektanglar samt bladkvistar. Lager tre, naturell beige botten med mörkbrun dekor av stiliserade blommor och korta horisontella streck. Lager fyra, rödorange botten med vitt blomstermotiv samt små rutor. Lager fem, naturell botten med ljus grönblå dekor med blå streck och linjer. Lager sex, Ljusgrå botten med dekor i vitt och rött, sannolikt blomsterdekor. Lager sju, naturell mellanbrun botten med rutmönster i svart och vitt.

¹ Anna Nilsson född 1848-11-01

² År 1865-66

³ Från 1870-tal eller tidigare

Tapetprov

236791

Foto: Heins, Nina

Nordiska museet

Identifikationsnummer: NM.0236791
Ingår i samling: Nordiska museets föremål
Arkivreferenser: EU 40314, svar till frågelista 146: 'Tapeter'
Accession: 1949
Givare till museet: Carlsson, Gustaf
Bredd: 14.3 cm
Längd: 20.8 cm
Material: Papper
Färg: Gulbrun (Bottenfärg), Rödbrun (Dekor)
Teknik: Tryckning